

ELFOGADOTT SZÖVEGEK

P8_TA(2016)0048

A líbiai helyzet

Az Európai Parlament 2016. február 4-i állásfoglalása a líbiai helyzetről (2016/2537(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Líbiáról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a 2011. szeptember 15-i¹, 2012. november 22-i², 2014. szeptember 18-i³ és 2015. január 15-i állásfoglalására⁴,
- tekintettel a Tanács Európai Unió líbiai integrált határigazgatást segítő missziójának (EUBAM Líbia) létrehozásáról szóló, 2013. május 22-i 2013/233/KKBP határozatára,
- tekintettel az EUNAVFOR MED Sophia művelet elindításáról szóló, 2015. május 18-i határozatra, mely művelet azt célozza, hogy felderítse, feltartóztassa és megsemmisítse az embercsempészek vagy emberkereskedők által használt vagy gyaníthatóan használt hajókat és felderítse az e célra használt vagy gyaníthatóan használt eszközöket;
- tekintettel a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője (alelnök/főképviselő), Federica Mogherini Líbiáról szóló, közelmúltban tett nyilatkozataira és különösen a 2015. április 30-i, május 26-i és 27-i, június 30-i, július 12-i, augusztus 17-i, szeptember 13-i és 22-i, október 9-i, november 19-i és 26-i, december 14-i és 17-i, valamint 2016. január 7-i, 11-i és 18-i nyilatkozataira,
- tekintettel a Tanács Líbiára vonatkozó, 2016. január 18-i következtetéseire,
- tekintettel a 2015. december 17-én a marokkói Skhiratban aláírt líbiai politikai megállapodásra,

¹ HL C 51. E, 2013.2.22., 114. o.

² HL C 419., 2015.12.16., 192. o.

³ Elfogadott szövegek, P8_TA(2014)0028.

⁴ Elfogadott szövegek, P8_TA(2015)0010.

- tekintettel a Líbiáról szóló római miniszteri találkozót követően 2015. december 13-án kiadott közös közleményre, melyet aláírt Algéria, Kína, Egyiptom, Franciaország, Németország, Olaszország, Jordánia, Marokkó, Oroszország, Katar, Szaúd-Arábia, Spanyolország, Tunézia, Törökország, az Egyesült Arab Emírségek, az Egyesült Királyság, az Egyesült Államok, az Európai Unió, az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Arab Államok Ligája és az Afrikai Unió,
 - tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának a líbiai helyzetről szóló, 2015. december 23-án egyhangúlag elfogadott 2259(2015) számú határozatára,
 - tekintettel az európai szomszédságpolitika felülvizsgálatáról szóló, 2015. július 9-i állásfoglalására¹,
 - tekintettel a líbiai törzsek 2011 júliusában, Tripoliban tartott nemzeti konferenciájára, mely a polgárháború beszüntetése érdekében általános közkegyelemre vonatkozó törvény bevezetését szorgalmazta,
 - tekintettel a politikai vezetők és aktivisták 2015. március 11-i, algíri találkozójára,
 - tekintettel az Algéria, Franciaország, Németország, Olaszország, Marokkó, Spanyolország, Tunézia, az Egyesült Arab Emírségek, az Egyesült Királyság és az Egyesült Államok kormányai által kibocsátott, a líbiai egységkormányt támogató nyilatkozatra,
 - tekintettel eljárási szabályzata 123. cikkének (2) és (4) bekezdésére,
- A. mivel Kadhafi uralma alatt Líbia a Földközi-tenger déli partjának legnagyobb fegyvertárával rendelkezett, és a diktátor bukása óta a tiltott fegyverkereskedelem és -csempészet egyik fő forrásává, valamint a Száhil öv (Mali, Niger, Nigéria) összes terroristája és szélsősége, továbbá a szudáni, csádi és szíriai ellenzéki mozgalmak számára beszerzési területté vált;
- B. mivel 2011 februárjában a líbiaiak az arab tavasz részeként az utcára vonultak, ami 9 hónapon át tartó polgárháború kezdetét jelentette; mivel a NATO támogatta az általános állami elnyomásnak kitett felkelőket, és e támogatás döntőnek bizonyult a Kadhafi-rezsim elűzésében;
- C. mivel a líbiai társadalom mindig – a puccs előtt és különösen azt követően – törzsi alapon szerveződött; mivel a Líbiában jelenleg uralkodó zavaros helyzetben továbbra is jelentős szerepet töltenek be az etnikai csoportok (az arab többség és az amazigh, toubou és tuareg kisebbség) közötti törzsi szövetségek;
- D. mivel számos, a Kadhafi ellen harcoló milíciába iszlamisták szivárogtak be, akik fokozatosan átvették az irányítást, és némelyikük kulcsszerepet játszott a konfliktusban; mivel az ENSZ Biztonsági Tanácsának vonatkozó határozatai a Dáist, az Anszár as-Sariát és az al-Kaidát – amelyek mindegyike jelen van Líbiában – terrorista szervezeteknek minősítették;
- E. mivel 2012 augusztusában az Átmeneti Nemzeti Tanács (ÁNT) egy megválasztott parlamentnek, az Általános Nemzeti Kongresszusnak (ÁNK) adta át a hatalmat,

¹ Elfogadott szövegek, P8_TA(2015)0272.

amely ideiglenes államfőt választott; mivel 2014 júniusában a szavazók új parlamentet választottak, amely mint Képviselőház lépett az ÁNK helyébe, és Tobrukba költözött; mivel a Muzulmán Testvériség által dominált egykori ÁNK röviddel ezután újra összeült, és megválasztotta saját miniszterelnökét, szembeszállva a Képviselőház hatalmával, miközben az akkoriban dúló harcokban még Tripoli, a főváros is gazdát cserélt; mivel állítólag mindkét háborús felet külső erők segítik, elsősorban Egyiptom, Szaúd-Arábia és az Egyesült Arab Emírségek a Képviselőház (Tobruk) oldalán, és Törökország és Katar az új ÁNK (Tripoli) oldalán;

- F. mivel 2014 augusztusa óta mindkét politikai szerv (a nemzetközi közösség által elismert Képviselőház Tobrukban és a Tripliban alakult új Általános Nemzeti Kongresszus) azt állítja, hogy ő irányítja az országot, és mindkettőt több, különféle háttérrel rendelkező régiókkal, városokkal és törzsekkel szövetségben álló, erőteljesen felfegyverzett milícia támogatja;
- G. mivel a politikai vákuumot és a stabil kormányzat hiányát kihasználja a Dáis, amelynek sorai közt megtalálhatók az iraki és szíriai harcokból visszatérő külföldi és líbiai terroristák; mivel e visszatérők – más országokból származó dzsihádistákkal kiegészülve – 2014 novemberében elfoglalták a Bengázitól keletre található Derna városát, és hűséget fogadtak a Dáisnak; mivel ezek az erők vagy szövetségeseik azóta Dernától Tripoliig szinte az egész partvidéken – beleértve Bajdát, Bengázit, Adzsdábíját, Abugreint és Miszratát – aktívvá váltak, és teljes ellenőrzésük alatt tartanak több mint 200 kilométernyi területet Szirte városa körül, emellett kiképzőtáborral rendelkeznek Tripolitól nyugatra, a tunéziai határ mellett; mivel a Dáis helyi terrorkampányt indított – lefejezésekkel, lövöldözésekkel és bombázásokkal –, miközben területét szélesíti, megszerezte az uralmat az országút felett, és akadályozni tudja a kelet-nyugati irányú kapcsolatokat;
- H. mivel Líbiában találhatóak a Közel-Keleten kívül a Dáis legnagyobb erői, és az ország a Dáis hídfőállását képezi a Földközi-tenger déli partvidékén, a legnagyobb fenyegetést jelentve a környező, Száhil övi és szaharai országokra, valamint terrorcselekmények révén Európára nézve;
- I. mivel a Dáis nagy erőbevetéssel támadja Líbia kulcsfontosságú olajlétesítményeit hadipénztárának növelése céljából, és 2016. január 4-e óta ellenőrzése alatt tartja a jelentős keleti olajlétesítményeket al-Szidra, Rasz Lanuf és al-Brega térségében, károkat okozva a Líbia gazdasági forrásainak alapjait képező fő infrastruktúrákban, és veszélybe sodorva az ország újjáépítésére szolgáló alapvető bevételeket;
- J. mivel amióta Líbiában anarchia tombol, az ország még inkább tranzitónává vált az Európa déli határai felé irányuló embercsempészet számára; mivel Líbia továbbra is több százezer, különböző állampolgárságú migránst és menedékkérőt fogad be, akik közül sokan tragikus körülmények között élnek, ezért célpontot jelentenek az embercsempészek számára;
- K. mivel az egész országban tovább romlik az emberi jogok helyzete, hiszen tragikus valóság a civilek, újságírók, politikai személyiségek és emberi jogi jogvédők önkényes letartóztatása és fogva tartása, a bírósági eljárás nélküli kivégzések, valamint a kínzás és az erőszak alkalmazása az összes szereplő által; mivel 2011. február 26-án az ENSZ Biztonsági Tanácsa a Nemzetközi Büntetőbíróság (NBB) elé

utalta a líbiai helyzetet; mivel továbbra is az NBB hatáskörébe tartozik az országban elkövetett emberi jogi jogsértések kivizsgálása és az elkövetők felelősségre vonása; mivel az NBB 2011. június 27-én letartóztatási parancsot adott ki Moammer Kadhafi és Szaif al-Iszlám Kadhafi ellen, és mivel a többi gyanúsított nincs a Bíróság őrizetében; mivel a líbiai hatóságok ragaszkodnak ahhoz, hogy a líbiai belső jogrendszeren belül tárgyalják őket;

- L. mivel a líbiai párbeszéd politikai vonalában a líbiai demokratizálódási folyamat legfőbb szereplői, többek között a Képviselőház, az Általános Nemzeti Kongresszus és az Átmeneti Nemzeti Tanács képviselői vettek részt; mivel más független érdekelt felek, például önkormányzatok, politikai pártok, törzsi vezetők és nőszervezetek is hozzájárultak a valódi megbékélés előmozdításához;
 - M. mivel a líbiai politikai megállapodás célja a líbiai nép demokratikus jogainak biztosítása, konszenzusos kormány létrehozása a hatalmi ágak szétválasztása elvének megfelelően, valamint felhatalmazás nyújtása állami intézmények, például a nemzeti egységkormány számára; mivel a Líbia előtt álló kihívásokra tekintettel haladéktalanul létre kell hozni a nemzeti egységkormányt, amely Líbia lakosságának egésze érdekében lép fel, és lefekteti a béke, a biztonság, az újjáépítés és a fejlődés alapjait az országban;
 - N. mivel a tobruki líbiai Képviselőház 2016. január 25-én elvetette az ENSZ által támogatott egységes kormányzatot, egyidejűleg jóváhagyva a líbiai politikai megállapodást, amely alapja a politikai átmenetnek az országban;
 - O. mivel egy biztonságos és politikailag stabil Líbia nem csupán a líbiai polgárok, hanem az egész régió és az Európai Unió biztonságának szempontjából is elengedhetetlenül szükséges;
1. üdvözli az ENSZ támogatásával 2015. december 17-én létrejött líbiai politikai megállapodást, teljes körű támogatásáról biztosítja az Elnöki Tanácsot, és gratulál az ENSZ-főtitkár különleges képviselője, Martin Kobler kemény munkájához;
 2. sajnálja, hogy a tobruki Képviselőház elutasította az egységes kormányra tett első javaslatot; felhívja a két fő líbiai szervet, hogy fogadják el ezt a megállapodást, amely kulcsfontosságú lépés a líbiai politikai megállapodás végrehajtása terén, és amely tükrözi azon szándékot, hogy az ország a béke és stabilitás útjára lépjen, védelmet nyújtva az összes líbiai polgárnak; nyomatékosan felhívja a tobruki Képviselőházat és elnökségét, hogy mutasson kompromisszumkészséget, és folytassa a kabinetról szóló lista megvitatását a líbiai politikai megállapodásban előírányzott nemzeti egységkormány jóváhagyása érdekében;
 3. a líbiai felek által konszenzussal kialakított nemzeti egységkormányt fogja elismerni és támogatni mint Líbia egyetlen törvényes kormányát; hangsúlyozza a politikai folyamatban való líbiai szerepvállalás és a folytonos inkluzivitás fontosságát, többek között a törzsi tanácsok konstruktív bevonása, a nők és a civil társadalom határozott részvétele, valamint a politikai és a helyi szereplőknek egy olyan alkotmány időben történő módosítása és elfogadása folyamatához való jótékony hozzájárulása révén, amely tiszteletben tartja a demokráciát, az emberi jogokat és a polgári szabadságjogokat;

4. felszólítja a nemzetközi közösséget, az ENSZ-t, az EU-t, az Afrikai Uniót és az Arab Liga államait, hogy álljanak készen Líbia támogatására a megállapodás sikeres végrehajtása érdekében tett erőfeszítései során; elvárja, hogy a tagállamok és a nemzetközi intézmények csak a líbiai politikai megállapodás részes feleivel tartsanak fent hivatalos kapcsolatokat; kéri az Uniót, hogy vessen ki célzott szankciókat, például utazási tilalmat és a vagyoni eszközök befagyasztását azon egyénekkkel és szervezetekkel szemben, akik vagy amelyek bojkottálják a líbiai politikai megállapodást;
5. sajnálatát fejezi ki a külföldi szunnita pártok közötti, háború közeli állapot miatt; felhívja a régióbeli szereplőket, hogy tartózkodjanak az olyan fellépésektől, amelyek tovább mélyíthetik a jelenlegi megosztottságot, alááshatják a stabil, inkluzív és demokratikus Líbia kialakulásának folyamatát, valamint destabilizálhatják a környező országokat; megerősíti elkötelezettségét Líbia szuverenitása, területi integritása, nemzeti egysége és demokratikus átalakulása mellett;
6. elítéli a Dáis által a líbiai nép ellen elkövetett, destabilizáló terrortámadásokat, ideértve a kisebbségek és az al-szidrai és Rasz Lanuf-i olajlétesítmények ellen elkövetett támadásokat, és minden, a stabilizálódás folyamatának megzavarására irányuló törekvést; felszólít egy nemzetközi koalíció létrehozására a Dáis növekvő líbiai jelenlétének kezelése érdekében, amely destabilizálja az országot, és nem csupán a környező, Száhil övi és szaharai országokra, hanem az EU-ra is veszélyt jelent;
7. hangsúlyozza, hogy Líbia határainak bizonytalan volta és a központi politikai hatalom hiánya nagyban elősegítette a fegyverek elterjedését és kereskedelmét, valamint a líbiai és külföldi fegyveres csoportok szabad mozgását; aggódik amiatt, hogy a líbiai konfliktus biztonságot érintő következményei áttérjednek közvetlen szomszédaira, különös tekintettel Egyiptomra és Tunéziára, valamint Algériára; úgy véli, hogy az Uniónak a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) keretében élnie kell diplomáciai és külpolitikai eszközeivel, valamint egyéb – például kereskedelmi és együttműködési – politikáival annak érdekében, hogy ezen közel-keleti és észak-afrikai országokat a líbiai átmeneti folyamatban való pozitív szerepvállalásra ösztönözze;
8. véleménye szerint a gazdaság helyreállítása fontos lépés Líbia demokratikus átalakulása szempontjából; teljes mértékben támogatja az új líbiai hatóságokat a líbiai nép és a kritikus gazdasági infrastruktúrák védelmének biztosítása érdekében a terrorizmus ellen folytatott küzdelmükben;
9. emlékeztet arra, hogy a válságra adott politikai megoldásban a parlamenti dimenzió központi szerepet játszik; hangsúlyozza, hogy a Európai Parlament szervei és képviselői készek megosztani intézményi tapasztalataikat a líbiai szereplőkkel annak érdekében, hogy támogassák őket az inkluzív politikai párbeszéd folytatásában;
10. hangot ad a líbiai migránsok, menedékkérők és menekültek sorsa feletti súlyos aggodalmának, akiknek a már eddig is elviselhetetlen helyzete folyamatosan romlik; kéri, hogy az ENSZ Menekültügyi Főbiztosának Hivatala (UNHCR) erőteljesebben vegyen részt az ENSZ erőfeszítéseinek koordinálásában; felkéri az EU-t és a tagállamokat, hogy hatékonyan kezeljék az Észak-Afrikából, különösen Líbiából érkező, hirtelen megugró migrációs és menekülthullámok problémáját; felszólítja a

líbiai hatóságokat és milíciákat, hogy biztosítsák a – különösen a migránsok számára fenntartott – fogva tartási intézményekbe való külső bejutást;

11. felszólítja a Bizottságot és a tagállamok líbiai fellépésének koordinálásáért felelős Európai Külügyi Szolgálatot, hogy erőfeszítéseiket az államépítésre és az intézményfejlesztésre összpontosítsák, valamint hogy a tagállamokkal, az ENSZ-szel, a NATO-val és a regionális partnerekkel közösen támogassák a biztonsági ágazat reformját és egy, a nemzeti egységkormány ellenőrzése alatt álló, hatékony, Líbia egész területét és annak vizeit ellenőrizni, határait pedig biztosítani képes nemzeti hadsereg és rendőrség létrehozását; hangsúlyozza, hogy az EU-nak elsőbbségi kérdésként kellene kezelnie a líbiai igazságügyi rendszer, illetve más – a demokratikus kormányzás szempontjából kulcsfontosságú területek – reformját;
12. támogatja az EUNAVFOR MED Sophia műveletet a migrációs válság és a menekülteteket kihasználó emberkereskedők kérdésének kezelésére irányuló erőfeszítéseiben; megismétli, hogy a művelet sikere közvetlenül kapcsolódik a líbiai politikai párbeszéd fenntarthatóságához és a béke és stabilitás helyreállításához az országban; felhív egy olyan megállapodás megkötésére a nemzeti egységkormánnyal, amely az uniós misszió számára lehetővé tenné, hogy Líbia területi vizein végrehajtsa a szükséges műveleteket;
13. nagyra értékeli, hogy az EU már rendelkezésre bocsátott egy 100 millió eurós csomagot, és készen áll az azonnali segítségnyújtásra olyan területeken, amelyeket az új líbiai nemzeti egységkormánnyal közösen határoz majd meg, annak megalakulását követően; felhívja az EU-t és az ENSZ-t, hogy készüljenek segítségnyújtási tervvel olyan területeken, mint az államépítés, a biztonság és a békefenntartás, a sürgősségi és a katasztrófareagálási képességek képzése, valamint az emberi jogok és a jogállamiság tiszteletben tartása;
14. felszólítja a tagállamokat, hogy ne önállóan lépjenek fel, hanem támogassák az alelnököt/főképviselet egy átfogó, az UNSMIL-lel és a líbiai hatóságokkal összehangolt stratégia kialakításában az átmenet és az új líbiai kormány támogatása érdekében; úgy véli, hogy a biztonsági ágazat reformja és a lefegyverzés, leszerelés és reintegráció folyamatához kapcsolódó programok prioritást jelentenek az ország számára, és felhívja a Bizottságot, az alelnököt/főképviselet és a tagállamokat, hogy álljanak készen a szükséges segítségnyújtásra ezeken a területeken, ha az új kormány kéri;
15. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a nemzetközi közösség növelje a humanitárius finanszírozást, a líbiai konfliktus által súlyosan érintettek legsürgetőbb szükségleteinek kielégítése céljából; hangsúlyozza, hogy pénzeszközöket kell biztosítani annak elősegítése érdekében, hogy a humanitárius szervezetek jobban fel tudják mérni a helyzetet, és javítsák a helyszíni reagálási képességüket; felhívja a tagállamokat, hogy teljesítsék az Uniós Vészhelyzeti Alap Afrikáért felé tett kötelezettségvállalásaikat;
16. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, az Unió a Mediterrán Térségért Intézményének, az Arab Államok Ligájának, az Afrikai Unó Tanácsának és az ENSZ főtitkárának.